

N:o 10 a.

Ank. till Riksd. kansli den 23 april 1895, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen
angående pension å allmänna indragningsstaten åt karto-
grafen Carl Edvard Dahlman.*

(1:a U. A.)

Uti en den 22 nästlidne mars till Riksdagen afåten proposition (n:o 46) har Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af protokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva, att kartografen Carl Edvard Dahlman måtte från och med månaden näst efter den, hvar- under han afginge från sin befattning såsom kartograf, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension af 2,800 kronor.

Såsom af ofvanberörda statsrådsprotokoll inhemtas, hade afdelnings- chefen vid generalstabens topografiska afdelning uti skrifvelse till Kongl. Maj:t den 13 nästlidne februari, hvarmed öfverlemnats en af kartografen vid rikets allmänna kartverk vice kommissionslandtmätaren Carl Edvard Dahlman hos afdelningschefen gjord framställning om pension åt Dahlman å allmänna indragningsstaten, anført, att den tjenstgöring, som tillkomme

Bih. till Riksd. Prot. 1895. 4 Saml. 1 Afd. 10 a Häft. (N:o 10 a.)

vid rikets allmänna kartverk anställde kartografer, vore, ej blott hvad beträffade fältarbetena utan äfven delvis ritarbetena, af den ansträngande beskaffenhet, att endast män i sin kraftfulla ålder kunde med framgång utföra densamma; att Kongl. Maj:t äfven upprepade gånger äskat pension för kartografer vid uppnådda 60 lefnadsår, något som också blifvit af Riksdagen beviljadt, senast år 1888 för kartografen Jonas Patrik Ljungström och 1890 för kartografen Sigismund Septimus Stanislaus Leczinsky; att, enligt hvad bifogade handlingar utvisade, Dahlman, hvilken vore född den 3 november 1828, blifvit den 20 maj 1848 antagen till landtmäteriauskultant, den 14 april 1856 konstituerad till vice kommissionslandtmätare, år 1863 förordnad till extra kartograf och år 1868 till ordinarie kartograf, hvarförutom Dahlman förordnats dels redan 1867 till biträde vid öfvervakandet och kontrollen af ekonomiska kartverkets arbeten, hvilken senare befattning han i 28 år jemte sin kartografbefattning utöfvat, dels ock en kortare tid att under ordinarie styresmannens sjukdom bestrida styresmansbefattningen vid kartverket; att Dahlman således i snart 47 år tillhört landtmäteristaten och deraf i 32 år tjenstgjort vid ekonomiska kartverket samt uppnått en ålder af nära 67 år, hvilken ålder vida öfverstege den, då kartografer i allmänhet, såsom ofvan nämnts, blifvit tillerkända pension; att Dahlman vid sidan af sin kartograf-tjenst, hvilken han skött med så framstående skicklighet och nit, att han under nästan hela sin tjenstetid vid kartverket fått sig anförtrodt att jemväl biträda vid öfvervakandet af dess arbeten, tillika utöfvat en omfattande och förtjenstfull enskild verksamhet såsom utgifvare af kartor m. m., hvilket förskaffat honom allmänt erkännande; att Dahlman sålunda med synnerlig kraft och framgång arbetat i sitt yrke och därför vunnit utmärkelse både inom och utom landet; att, ehuru Dahlman ända in i sin ålderdom varit verksam och kraftfull, dock nu den tidpunkt torde vara kommen, då det både för hans egen skull vore billigt och för det ekonomiska kartverket af vigt att tillfälle bereddades honom att afgå med pension, då naturligt vore, att en person vid 67 års ålder ej kunde bibehålla den rörlighet och uthållighet, som erfordrades för att hela somrarne utföra fältmätning och derjemte öfvervaka öfriga fältmätare, hvaribland äfven nybörjare funnes, hvarjemte det vore för kartverkets arbeten i sin helhet högst nödvändigt, att någon omsättning tid efter annan kunde ega rum bland personalen, i det de äldste ersattes af yngre och kraftfullare, hvilka dessutom under de första tjenståren vore betydligt billigare än de äldre; att för närvarande medel-lefnadsåldern för de tolf vid det ekonomiska kartverket anställde kartograferna uppginge till 52,5 år och, om de tre yngste kartograferna, hvilka ensamt icke uppnått 50 lefnadsår, frånräknades, för de öfrige till 57 år; att

tre fjerdedelar bland dessa kartografer således inom kort uppnått 60 år eller den högsta lefnadsåldern, vid hvilken man kunde vänta sig att de vore i stånd att utföra dem åliggande tjenstgöring; att det torde vara uppenbart, att under sådant förhållande kartverkets årliga arbetsprodukt ej kunde hållas uppe vid normal storlek, äfvensom att, såvida ej omsättning bland personalen kunde i behörig tid efter hand försiggå, man snart komme till en tidpunkt, då större delen af kartograferna nästan samtidigt måste ersättas med nya arbetskrafter, hvilket naturligtvis vore för kontinuiteten i kartverkets arbeten i hög grad ofördelaktigt; att äfven ur denna allmänna synpunkt det således vore synnerligen önskvärdt, att pension vid afgangen snart kunde beredas Dahlman, hvilken vore den äldste bland kartograferna; samt att Dahlman af sitt arfvode såsom kartograf och biträde vid arbetenas öfvervakande, hvilket från och med år 1876 utgått med 3,500 kronor årligen, icke, enligt hvad ett Dahlmans ansökning bifogadt intyg utvisade, varit i tillfälle att göra några besparingar för sin ålderdom, utan vore efter afskedet hänvisad till den pension, som kunde varda honom tillerkänd; och hade afdelningschefen, hvilken på grund af Dahlmans långa och framstående tjenstgöring jemte hvad i öfrigt blifvit anfördt ansåge billigt att Dahlman vid afskedet måtte, i likhet med öfrige statens tjänstemän i motsvarande lönegrader, komma i åtnjutande af en pension, motsvarande 80 procent af det årsarfvode, Dahlman nu innehade, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra framställning om, att Dahlman måtte på allmänna indragningsstaten tillerkännas en årlig pension af 2,800 kronor att utgå från och med månaden efter den, då han erhöle afsked från sin befattning såsom kartograf.

Statskontoret hade till följd af remiss den 2 innevarande mars afgifvit utlåtande i detta ärende och dervid anfördt, att statskontoret, med afseende å Dahlmans framskridna lefnadsålder samt ovanligt långa och särdeles väl vitsordade verksamhet såsom landtmätare och kartograf äfvensom den öfvervakande och kontrollerande ställning, han i sin senare egenskap intagit, ansåge sig böra instämma i afdelningschefens ofvan omförmälda framställning.

Enär handlingarna i ärendet icke utvisa, att kartografen Dahlman är af sjukdom eller ålderdomssvaghhet förhindrad att vidare bestrida sin befattning, utan i sådant afseende endast anförts, att den tidpunkt torde vara kommen, då det både för hans egen skull vore billigt och för det ekonomiska kartverket af vigt att tillfälle bereddades honom att afgå med pension, och det således får antagas, att han fortfarande är i besittning af erforderliga

krafter för uppehållande af tjensten, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka förslaget om pensions beviljande till kartografen Dahlman, hvadan utskottet, som vid sådant förhållande saknat anledning ingå i pröfning af pensionsbeloppet, hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 april 1895.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
